

అడవి

- కొలనుపాక మురళీధరరావు

మార్గశీ పుష్య మాసాలలో చలి కొంచెం ఎక్కువగానే వుంటుంది. దాన్ని భరించాలనుకుంటే వేడి వేడిగా గొంతులో జారబోసుకోవాలని వుంటుంది. అసలే రెక్కాడితే గాని డొక్కాడని రోజులు. మారాజులంటే చలి బారినుండి ఏ బారులోకో దూరుతారు. మరి మాబోటి వాళ్ళకు సారా పొట్టాలేగతి. ఈమధ్య కల్తీ సరుక్కుస్తుందంట. కక్కుర్తి పడితే అసలు శాల్తీ గల్లంతైతది. రేపైన పొద్దుగల్ల అడ్డమీదకి పోవాలి ఏ మేస్త్రీకైన మస్కాకొట్టి వారం పని దొరకేటట్టు చూసుకోవాలి అని స్వగ తంలోనే నిద్రలోకి జారాడు పోశయ్య. పల్లెనుండి బతకబాన్ని బస్తీకొచ్చిండ్లు పోశయ్య, యాదయ్య, రోశయ్యలు. ఊర్లో నుండి తరుముకుస్తుంది కరువు. వయసులోనున్న పోరగాళ్ళు పొల్లలు బస్తీల అడ్డమీది ఆశతో వూళ్ళు వదులుతున్నారు. కారాశపట్టు మా వూరి లతీఫ్ మేస్త్రీ. ఆరె పోరగాడా ఈడ వుండి ఏంచేస్తావు నాలో రా ఏడనన్న పని ఇప్పిస్తా అనగానే మస్తాను సాబు, ఏసోబు లతీఫ్ ఎంబడి బస్తీకి వచ్చిండ్లు.

తెల్లారినట్టుంది.. ఆదరాబాదరగా మొగం కడుక్కొని ఇంత చాయి తాగి ముసల్లి యిచ్చిన టిఫిన్ బాక్స్ పట్టుకొని అడ్డమీ దికి వచ్చేసరికి ఎనిమిదైంది. ఏం పోశన్నా బాగున్నావే పలక రించాడు రోశయ్య. ఏం బాగే. ఈడ కూడ పోటీ వుంది. మేస్త్రీకి కాకాపట్టాలి. వాడికిష్టమైనోడ్డి పనికి తీసుకెళ్ళడు. నిరా శతో పోశయ్య తుండు చేతుల్లోకి మార్చుకుంటూ జవాబి చ్చాడు. ఏం దో పోశన్నా నీకోటి చెప్పనా నా అనుభవం... అడ్డ మీద కూలోళ్ళం మనం. మేస్త్రీ దయతలచాలి. వాడిచ్చిన కూలి తీసుకోవాలి. వాడు డెబ్బైఎనబై మాట్లాడి మన చేతుల్లో అరవై పెడ్డడు. ఇదేదన్నా అంటే అది అంతే. ఇష్టముంటే తీసుకో లేదంటే... మొగం అటు తిప్పుకుంటాడు. మరి ఆడోళ్ళకాడ ఏం చెబుతాడు అమాయకంగా అడిగిండు ఏసోబు. వరే, పిచ్చోడా పొల్లలకు ఒక రేటు, ఆడోళ్లకో రేటు చెబుతాడు. ఆ యిషయాలు నీకెందుకురా. నీకిచ్చే కూలి నీవు చూసుకోరాదు.

రాజయ్య ఈమధ్యనే బస్తీకొచ్చిండు. రాజపేటలో ఒక ఎకరం చెల్ల, అర ఎకరం పొలం వుంది. కాలాలు లేక చెరువు ఎండి, పొలాలు, పంటలు దెబ్బ తిని, గుండె బేజారుతో పొట్టచేతపట్టు కొని బస్తీకొచ్చిండు. వచ్చిండు కాని ఇంకా ఎవరితో పరిచయం చేసుకోలేదు.

ఈమాత్రం పని దొరుకుతున్నందుకు సంతోషం అన్నాడు మారయ్య.

అడ్డ గడబిడగుంది. తొమ్మిది తొమ్మిదిన్నరవుతుంది. సైకిళ్ళ మీద కొందరు, ఆటోలనుండి దిగుతున్నవారు కొందరైతే తట్టలు, బుట్టలు, పారలు, గడ్డపారలు, ఇంకా కొందరు టిఫిన్ డబ్బాలతో చేరుకుంటున్నారు. మేస్త్రీలవైపు ఆశగా చూస్తున్నారు. బడుగు జీవులకు బతుకుబండికి బాట అడ్డ. ఒక్కసారి అడ్డలో నిలదొక్కుకుంటే ఆ పూట గడిచినట్టే. ఒక్కొక్క మేస్త్రీ వచ్చి తనవెంట కొందరిని పనికి తీసుకపోతుండు. మరి ఏళ్ళ దాటిపోతుంది. ఒక్కొక్కరే పోతుండ్లు. గుండెల్లో గుబులొ తుంది. మొగంతుద్దుకొని అటుగిటు చూస్తుండు రాజయ్య.

రాజయ్య ఈమధ్యనే బస్తీకొచ్చిండు. రాజపేటలో ఒక ఎకరం చెల్ల, అర ఎకరం పొలం వుంది. కాలాలు లేక చెరువు ఎండి, పొలాలు, పంటలు దెబ్బ తిని, గుండె బేజారుతో పొట్టచేతపట్టుకొని బస్తీకొచ్చిండు. వచ్చిండు కాని ఇంకా ఎవరితో పరిచయం చేసుకోలేదు. ఇంతలో... ఏయ్, కూలికి వస్తావా అంటూ స్కూటర్ మీద కూర్చొని అడిగాడు రాజయ్యను. వస్త అంటూ దగ్గరగా వచ్చాడు రాజయ్య. ఏం పనిచేస్తా అని వచ్చిన వ్యక్తి ప్రశ్నించగా... ఏం పనిచేస్తే ఆ పనిచేస్తే.

ఎంతియ్యాలి? మీకు తెల్సుగదాసార్. యాభై ఇస్తాను. ఇంటి ముందు మట్టిగడ్డ తవ్వి సాబుచెయ్యాలి అనగానే అదేం సార్. మొగోళ్ళకు రోజుకు డెబ్బై ఇస్తారుకదా మరి మీరేంది? అన్నాడు రాజయ్య నీ యిష్టముంటే రాలేకపోతే లేదు అన్నాడా వ్యక్తి.

అప్పటికే అడ్డ ఖాళీఅయింది. బెట్టుచేస్తే ఈ కూలి కూడా దొరకదనుకొని అరవై యివ్వండి అన్నాడు రాజయ్య. పని చూసి ఇస్తాలే. ఎనక కూర్చో అని స్కూటర్ వెనుక కూర్చుండ బెట్టుకొని సందులు గొంతులు తిరిగి ఓ యింటి ముందు ఆపిండు. స్కూటర్ దిగి, ఈ గడ్డ తవ్వి ఆడపోయి, ఆ తర్వాత సదనుచేసి నీళ్ళు చల్లు. ఆ ... తెల్పిండా అన్నాడు స్కూటరిస్టు. గడ్డపార, పార తట్ట ఇవ్వండి సారు పని మొదలుపెట్టా అన్నాడు రాజయ్య. అదేంటి ఎనుకటికో మంగలాయన క్షౌరా నికొచ్చి కత్తెర మరచాడంట. ఆ సామాన్లు నీవే తెచ్చుకో అన్నాడు ఇంటాయన. అదేంది సారూ... నేను తెచ్చుకోవాలన్నాకనలే ఊరుకోతా. నాకెవరిస్తారు. అని రాజయ్య అంటుండ గానే, ఇంట్లోనుండి ఒకామె బయటికొచ్చి కూలోడితో నీకేం దిరా, పదకొండవుతుంది. పని మొదలుపెట్టమను అంది. ఏందమ్మగోరు, మీరు సామాన్లు ఇప్పిస్తే నేను పనిచేస్త అన్నాడు రాజయ్య. బాగోతులాడెందుకు వచ్చినావ్. నక్రాలే చేస్తున్నావ్ అంటు గదమాయింది ఆ పెద్దమ్మ. ఇంట్లోనుండి మరొకామె వచ్చి అత్తయ్యా, వాడేదో పల్లెటూరి రకం ఉన్నట్టుంది. ఆ మూలనున్న సువ్వ ఇవ్వండి. మట్టి తవ్వి పోస్తాడు. కాళ్ళతోనో, చేతుల్తోనో సరిచేస్తాడు అంది. ఆమె బహుశా ఆ ఇంటి కోడలు కావచ్చు.

అప్పటికే సూర్యుడు నెత్తిమీదికొస్తుండు. తలకు తుండుగుడ్డ చుట్టుకొని మూలనున్న ఇనుప సువ్వ తీసుకొని గడ్డను తొవ్వడం మొదలుపెట్టిండు రాజయ్య. కడుపు నకనకలా డ్డుంది. గడ్డజూస్తే గుట్టలాగుంది. చేతులు తీపులు పుడ్డున్నాయి అనుకుంటూ సారూ, ఒక పది రూపాయలివ్వండి అన్నం తెచ్చుకోలేదు. చాయి తాగి వచ్చి మళ్ళీ మొదలెడతాను అని వినయంగా అడిగాడు రాజయ్య. గింత పని కాలేదు అప్పటినుండి ఏంచేస్తున్నావ్. కూలిదండగ, ఇట్టాచేస్తే పదిరోజులు పట్టేట్టుంది. రాజయ్య ఆ మాటలు వినపించుకోలేదు. సారూ, ఒక పది రూపాయలివ్వండి. కడుపు కాలుతుంది. పొద్దుననంగ వచ్చిన అన్నం తెచ్చుకోలేదు అన్నాడు. ఏంటి పది రూపాయలివ్వాలా, పని అయినంక పైసలు ఇస్త. అసలే నీవు

అడ్డామీది కూలోడివి. నిన్నెవడు నమ్ముతాడు అన్నాడు ఇంటాయన. అదేం సారూ అట్లంటారు తిండికోసం కద పనిచేసింది. మీరిచ్చే రూపాయల్లో పట్టుకోండి అన్నాడు రాజయ్య. పోనీలేరా వాడేదో అడుగుతుండు కదా ఇచ్చేయ్ అని ఆ పెద్దామె ఆయనవద్ద సిఫారసుచేస్తే అప్పుడు గునుగుతూ పది రూపాయలు ఇచ్చిండు. సరే సార్ ఇప్పుడే వస్తా అంటూ మొగాన చెమటను తుడుచుకొని దగ్గరలోనే ఉన్న డబ్బా కొట్టులో డబల్ రొట్టె కొనుక్కొని తిని, చాయ్ తాగి మళ్ళీ పని మొదలుపెట్టిండు. సగం మట్టిగడ్డఅయిపోయింది. మట్టిని కాళ్ళతో చేతుల్లో సదునుచేసి బోరింగ్కాడినుండి నీళ్ళుతెచ్చి చల్లే సరికి ఆరు గంటలు కొట్టిన చప్పుడయింది. చీకట్లు ముసురుకుంటున్నాయి. సార్ నే బోతా పైసలివ్వండి అడిగాడు రాజయ్య. ఇంకా పని అయిపోలేదుకదా. అది పూర్తిచేసిపో అన్నాడు యజమాని. మూడ్రోజులు పడ్డది సార్. గడ్డపార, పార లేదాయె, తట్టలేదాయె, పని కష్టం గుంది. ఇంటికిపోతా సార్ అన్నాడు రాజయ్య జేబు లోంచి ముప్పై రూపాయలు తీసిచ్చిండు. అదేంది సారూ, ఇంకా ఇరవై వస్తయ్. రోజు కూలి అరవై గదా అన్నాడు రాజయ్య.

ఏందిరా, అన్నానికి పది రూపాయలు ఇచ్చిన గదా, నీవుచేసిన పనికి ఈ ముప్పై చాలే. కసురుకున్నాడా యజమాని. మీరు పెద్దోళ్ళు. మా పేదల కడుపుకొట్టకండి. ఇంకా పది రూపాయలు ఇప్పించండి సారు, చీకటి పడ్తుంది అన్నాడు రాజయ్య. పోరా, పదిలేవు ఐదులేవు ఇష్టముంటే తీసుకో లేకుంటే ఆడపడేయ్ అన్నాడు ఇంటి యజమాని. రాజయ్యకు ఒక్కసారి కోపం వచ్చింది. ఏందిసార్ నాకు వచ్చే డబ్బులు నా మొగాన కొట్టు బీచ్చు మీస్తున్నారా, చేసిన కష్టాన్ని అడుగుతున్నా. అంతే ఒక్క పైస ఎక్కువ అడిగితే మీ చెప్పుతో కొట్టండి. అని గట్టిగా రాజయ్య అరిచేసరికి, ఏంది రాజన్నా ఏమైంది? అంటూ ఇండ్లకుపోతున్న తెలిసిన కూలోళ్ళు అడిగేసరికి జరిగిందంతా చెప్పిండు రాజయ్య.

మా కూలోళ్ళ నోళ్ళు కొడై మీకేం ఒరుగుతుంది సారూ. చేసిన కష్టం అడుగుతుండగదా. ఎంతకు మాట్లాడింద్రో అంతే ఇవ్వండి. రోజుకు కూలి మనిషికి డెబ్బై రూపాయలు. అంతకన్న ఎక్కువ అడిగినావ్రా రాజిగా, అని ఒక పెద్ద కూలతను అడిగాడు. అదేంలేదన్నా ఏబైకి ఒప్పుకున్న. అన్నం తింటుంటే పదిచ్చిండు మీద నలభై ఇయ్యమంటే, ముప్పై చేతిలో పెట్టి ఇష్టముంటే తీసుకో లేదంటే ఆడ పడేసి పొమ్మంటున్నాడు అన్నాడు రాజయ్య. సారూ, వాడు డెబ్బై అడుగలేదుకదా. చీకటి పడుతుంది ఓ పదివ్వండి మీరు మాట్లాడుకున్న ఏబై అవుతుంది. మా వాడికి ఇంకా ఇరవై నష్టం. అని పెద్ద కూలి మాట్లాడుతుండగానే, అప్పటికే చుట్టుపక్కలోళ్ళు చేరిను. సూటరాయనతో దెబ్బలాటకు దిగిండు. అరే సూర్యం ఒకసారి లోపలికొచ్చిపో అని కేకేసింది పెద్దమ్మ గారు. ఏం చెప్పిందో ఏమోగాని మొగం గట్లాపెట్టుకొని పది రూపాయలు ఇసిరేసిండు. ఏంది సార్ మేము బీచ్చు గాండ్రమా, కష్టం చేయించుకొని కూలి ఇవ్వకుండ డబ్బులు ఇసిరికొడ్డారు. నీయమ్ము... ఈ పెద్దోళ్ళంతా అంతేరా. పదండి వచ్చిందేదో వచ్చింది మనమంతా కట్టు గల్గివుంటే ఈ బడా సాబులు ఏం చేయరు. అడ్డామీద రేపు మాట్లాడుకుండాం పదండి అంటూ వెళ్ళారు.

అన్నా! రాజన్నను మన మేస్త్రీకి కలుపుదాం మనతో బాటే ఉంటుడు. ఏదో ఆయనతో మాట్లాడి ఆయనకిచ్చే మామూలు ఇస్తే సరిపోద్దికదా. వారం పదిరోజులు గడి

చాయి. గప్పుడో గిప్పుడో పని దొరుకుతూంది రాజయ్యకు.

ఏందిరో రాజయ్య దిగాలుగ ఉన్నవు దుర్గయ్య అడిగిండు.

ఏం లేదన్నా పది రోజుల కింద రామంతాపూర్ అడ్డామీ దికిపోయిన ఆడ నసీరు మేస్త్రీ నన్నో కంపెనీకు తీసుకు పోయిండు ఆడ ఏవో పరీచ్చుచేసి బల్లమీద పడుకోబెట్టి కళ్ళుమూసుకోమన్నారు చేతిలో బంతి పెట్టి అరగంట తరువాత కళ్ళుతెరివమన్నారు. నాకు సూదిమందు ఎక్కించినట్టుంది. అరగంట తరువాత కళ్ళుతెరిచిన అప్పుడు నా చేతిలో రెండు అరటిపళ్ళు పెట్టి తినమని నసీరు మేస్త్రీతో ఏదో గుసగుసగా నాకేసి చూస్తు చెప్పినాడు. నూటాయాబై రూపాయలిచ్చిండు. మళ్ళీ వారానికి రమ్మన్నారు. ఊపిరి తీసుకోకుండా చెప్పిండు రాజయ్య.

దుర్గయ్యకు అనుమానం కల్గింది. రామంతాపూరం కంపెనోళ్ళు దొంగ తనంగ రక్తం తీసుకుంటున్నారని పుకార్లు వస్తున్నాయి. మరి రాజయ్య సంగతి చూస్తుంటే నిజమే అనిపిస్తుంది. నసీరు దొంగ అమాయకులను అడికి తీసుకుపోయి రక్తం యిప్పించి తన కమీషను ఆ కంపెనోళ్ళ దగ్గర నుండి తీసుకుంటున్నారంట. ఎంత మోసం ఎంత దగా, ఇంతలో ఇది విన్నవా దుర్గయ్య తాత రామంతాపూరంలోని కంపెనీ మీద పోలీసు దాడిచేసి రక్తం తీసుకున్న సీసాలు పట్టుకపోత్రుంటు. పేపర్లో వచ్చింది.

రాజయ్యకు అంత మాయ మాయగా ఉంది. 'బంతి పెట్టి బంతిని నొక్కిపట్టుకో కళ్ళుతెరివకు మేం చెప్పినప్పుడు మాత్రమే కళ్ళు తెరువాలి'. సరే పది నిమిషాలు గడిచినట్టుంది కళ్ళు తెరువాలా అంటూ నాకేదోతూంది. సూది మందు యిచ్చినట్టుగ వుంది. ఆవును సూదిమందు యిస్తున్నాం. ముందుముందు నీకు జబ్బులు రాకుండా సమ్మా యిస్తున్నట్టు నసిగాడు. తెల్లకోటు వేసుకున్న సార్.

అర గంట లోపల రెండు బాబీల్స్ బ్లడ్ తీసుకున్నం ఇక చాలులే. ప్రక్కన నిలుచున్న సార్ అన్నాడు. ఇంతలో ఆ రెండు బ్లడ్ బాబీల్స్ తీసి ఎక్కడదక్కడ సర్దారు.

ఇంక కళ్ళు తెరువు. కూర్చో ఈ రెండు అరటి పళ్ళు తిని కాసేపు ఆ బల్లమీద కూర్చో కాసేపటికి నసీరు మేస్త్రీ వచ్చి ఏంది రాజన్న ఏమన్నా చెప్పారా సార్.

తెల్లకోటు వేసుకున్న తను నసీరును పక్కకు పిలిచి ఏదో గుసగుసగా చెప్పిండు. ఏందే మేస్త్రీ నాకేమైన అయిందా గాబరాగా అడిగాడు రాజయ్య ఏం లేదు రాజన్న మరొక వారంరోజుల తరువాత రమ్మన్నాడు. ఈ నూటయాబై రూపాయలు నీకివ్వమన్నాడు. ఈ గోలీలు వాడమన్నడు పనికి పోవచ్చుంటు.

రాజయ్యకు ఏం సమజ్కాలేదు. నూటయాబై రూపాయలకేసి చూస్తు కూర్చున్నాడు. నసీరు సర పదే పదే రూపాయలకేసి చూస్తున్న రాజయ్యతో పోదాం పద. ఈరోజు పనికి పోకుంటు మాయె. రేపొద్దున నీ అడ్డా మీదికి నీవు పో నేను మళ్ళీ వారంరోజుల తరువాత

కబురు చేస్తా అప్పుడేడికేరా అన్నాడు నసీరు మేస్త్రీ. కొన్ని రోజులదాకా ఢోకా వుండదు. 'ఏవంటావన్నా' అని మల్లేశ్ దుర్గయ్యను అడిగాడు. వెంకన్న మేస్త్రీతో మాట్లాడుతా పదండి ఆకలవుతూంది.

మర్నాడు హడావిడిగా రాజయ్య, రాజయ్య రామం తాపూరం అడ్డా మీదికి పోదాం అంటూ వచ్చాడు ఏసోబు. ఏందంట ఆడ ఏముంటది? నీకెందుకు జర ముందుగల్ల పోదాం నాకు నసీరు మేస్త్రీ రమ్మన్నాడు నావెంట ఇంకెవరి నైనా తెమ్మన్నాడు నాకు నీ యాదికొచ్చినవు అందుకే ఈడికి వచ్చిన పద పద అంటూ రాజయ్యను తీసుకొని రామాంతాపూరం అడ్డా మీదికి పోయిండు. ఇప్పుడా రావడం నీకొరకు చూస్తున్నా ఇంకొకాయన్ను తెచ్చినట్టుందే అంటూ రాజయ్యకేసి చూడసాగాడు నజీర్ మేస్త్రీ. మాఫూరోడే అందుకే తోలుకొచ్చిన సరే కంపెనీకి పోదాం పద అంటూ నసీరు మేస్త్రీ కంపెనీకి తీసు కపోయిండు. ఆడ కంపెనీ సార్ రాజయ్యను కిందికి పైకి చూసి నీవెప్పు డైనా దవాఖానాకు పోయినవా అడిగాడు లేదు సార్.

రాజయ్యకు ఏం సమజ్కాలేదు. నూటయాబై రూపాయలకేసి చూస్తు కూర్చున్నాడు. నసీరు సర పదే పదే రూపాయలకేసి చూస్తున్న రాజయ్యతో పోదాం పద. ఈరోజు పనికి పోకుంటు మాయె. రేపొద్దున నీ అడ్డా మీదికి నీవు పో నేను మళ్ళీ వారంరోజుల తరువాత కబురు చేస్తా అప్పుడేడికేరా అన్నాడు నసీరు మేస్త్రీ. కొన్ని రోజులదాకా ఢోకా వుండదు.

అయితే ఈతని రక్తపరీక్ష చేయించి బ్లడ్ గ్రూప్ ప్రకారం కలెక్ట్ చేసుకోండి. ఇంగ్లీషులో పక్కన ఉన్నాయ నకు చెప్పాడు. ఏందన్నా నాకు తెలియడం లేదు. అమాయకంగ అడిగాడు రాజయ్య.

ఏం లేదు తమ్మీ నీవు పనికి వస్తావో లేదో అని పరీక్ష చేస్తరు ఈడ. ఆ తరువాత మంచి మందులిస్తరుగదా సార్ అన్నాడు అక్కడ ఉన్న చప్రాసి.

అయోమయంగా చూస్తున్నంతలో రాజయ్యను లోపలికి తీసుకెళ్ళి రక్తపరీక్ష చేసి నవ్వు ముఖాలతో ఒకరోకరు చూసుకున్నరు తెల్లకోటు వేసుకున్నారు. రాజయ్యను మంచమీద పడుకోబెట్టి చేతిలో నీవేం పరేశానుగాకు రాజన్నా పట్టుం సంగతి నీకు తెలియదు. ఇక్కడ మనిశులతో, మనిశి అంగాంగాలతో రక్తంలో మనుశులు బేరం చేస్తారు. శవాలంతో బేరం కూడా చెస్తారు కొందరు. మరికొందరు శవాలపైన కప్పి గుడ్డలు వసుగడ్డలను కూడా అమ్ముకుంటారు. ఇది బస్తీ బయ్యా అన్నాడు ఏశోబు ఇంకా నయం నీ కిడ్నీ తీసుకో లేదు. ఓ నాయిన్ నేను తేలిక పట్టుం వచ్చిన. ఏదో బతుకుదామని వచ్చిన పట్టుంలో యింత మోసం జరుగుద్ది అని తెలిదాయె. మా పల్లెనే నయం నమ్ముకున్న వాళ్ళకు కనీసం గంజి నీళ్ళుఅయినా దొరుకతై. ఏం లేకున్నా అడవిలో ఎండుకట్టెలు అమ్ముకొని బతుకొచ్చు. ఈ బస్తీ అడ్డా బతుకునాకొద్దు. మా పల్లెకపోతా నాపల్లె తల్లి ఒడిలో నేల తల్లిని నమ్ముకొని కలోగంజో తాగుతా గాని ఈ బతుకు నాకొద్దు. మీ అందరికీ దండాలు అంటూ తన పల్లెపై పురాది పట్టిండు రాజయ్య అదే తన బతుకు బాట రాజబాట అనుకుంటూ.

రచయిత చిరునామా:
కొలనుపాక మురళీధర్ రావు,
ఇం.నెం.6-3/55, కనకదుర్గ దేవాలయం దగ్గర,
రామగిరి, నల్గొండ జిల్లా.